

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความนำ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์การให้บริการของรถรางชมรอบเกาะรัตนโกสินทร์ในอดีต โดยใช้กลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยในส่วนแรกทำการศึกษาทัศนคติและความต้องการเกี่ยวกับบริการรถนำเที่ยวชมเมือง เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการ จากนั้นทำการศึกษาพฤติกรรมการเลือกใช้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองผ่านทางแบบจำลองโดยใช้วิธี Stated-Preference โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการให้บริการของรถนำเที่ยวชมเมืองให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเป็นรูปแบบการเดินทางที่น่าดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ เนื่องจากที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับวิศวกรรมขนส่งในด้านการออกแบบการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองมากนัก ทำให้องค์ความรู้ด้านดังกล่าวค่อนข้างที่ขาดแคลน ส่งผลให้ผู้ออกแบบการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองต้องพึ่งพาประสบการณ์ส่วนบุคคล ซึ่งไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่แท้จริง ทำให้หลายพื้นที่การให้บริการไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว รวมถึงต้องประสบกับปัญหาการให้บริการด้านต่างๆ

รถรางชมรอบเกาะรัตนโกสินทร์ จัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับรถนำเที่ยวชมเมือง ซึ่งสามารถพบลักษณะการให้บริการดังกล่าวในเมืองใหญ่ๆ ของประเทศต่างๆ ที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก สำหรับประเทศไทยนั้นเดิมที่เคยมีรถรางให้บริการเป็นระบบขนส่งสาธารณะ เคลื่อนที่ด้วยไฟฟ้าไปตามเส้นทางด้วยทางราง ซึ่งมีพื้นที่การให้บริการอยู่ในเขตจังหวัดพระนคร หรือ บริเวณกรุงเทพฯ ขึ้นในในปัจจุบัน แต่ได้ถูกยกเลิกไปใน พ.ศ. 2511 เนื่องจากการพัฒนาระบบการขนส่งทางถนน และในปีพ.ศ. 2543 ได้เปิดให้บริการรถท่องเที่ยวชมเมืองรอบเขตพื้นที่เกาะรัตนโกสินทร์ ด้วยรถโดยสารดัดแปลงที่มีลักษณะคล้ายกับรถรางในอดีต และในปีพ.ศ. 2550 จากนโยบายของนายอภิรักษ์ โกษะโยธิน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในสมัยนั้น ที่ต้องการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ จึงได้มีการปรับปรุงการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองอีกครั้ง และเปิดให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองในชื่อ “รถรางชมรอบเกาะรัตนโกสินทร์” โดยคงสภาพของตัว

2. เพื่อสร้างแบบจำลองพฤติกรรม การเลือกใช้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ รวมถึงการศึกษามูลค่าของการบริการรถนำเที่ยวชมเมืองในด้านต่างๆ

3. เพื่อเสนอแนะรูปแบบการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองในเขตเกาะรัตนโกสินทร์แก่ผู้ให้บริการที่ต้องการเข้ามาดำเนินการในอนาคต รวมถึงสามารถต่อยอดนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นๆได้

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากว่าการศึกษานี้เป็นการศึกษาทัศนคติและความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วยนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างชาติ โดยไม่รวมถึงผู้ที่เดินทางอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อจุดประสงค์อื่นนอกเหนือจากการท่องเที่ยว ในพื้นที่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ หรือกล่าวคือเขตกรุงเทพฯชั้นใน อันประกอบไปด้วยสถานที่สำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่างๆ ของจังหวัดกรุงเทพฯ อันประกอบไปด้วย พระบรมมหาราชวัง ศาลหลักเมือง กระจ่างกมลโคม วัดพระเชตุพนฯ(วัดโพธิ์) เป็นต้น และการพัฒนาแบบจำลองพฤติกรรม การเลือกรูปแบบรถนำเที่ยวชมเมืองนั้น กำหนดให้มีลักษณะการให้บริการที่เป็นหลักในการเลือกใช้บริการ

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

จากการศึกษาการวิเคราะห์และการพัฒนาการให้บริการของรถนำเที่ยวชมเมืองในเขตเกาะรัตนโกสินทร์นั้น ทำให้ได้ประโยชน์ดังนี้

1. ทราบถึงทัศนคติและความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาใช้บริการอย่างแท้จริง
2. สามารถสร้างรูปแบบการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองที่เหมาะสมกับพื้นที่การศึกษา
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถที่นำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาารรถชมรอบเกาะรัตนโกสินทร์ไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์
4. เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บริการรถท่องเที่ยวชมเมือง ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่อื่น ๆ

1.5 วิธีดำเนินงานวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยนี้มีขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยเริ่มจาก

1. ศึกษาแนวคิดและรูปแบบของการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองในภูมิภาคต่างๆทั่วโลก รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ทำการเลือกวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติ
2. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการสุ่มตัวอย่างเพื่อการเก็บข้อมูล และร่างแบบสอบถาม
3. สัมภาษณ์ผู้ให้บริการเดินรถรางชมรอบเกาะรัตนโกสินทร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ เกี่ยวกับ แนวคิด ปัญหาที่พบในการให้บริการ
4. ทำการเก็บแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติและความต้องการของนักท่องเที่ยว ต่อการใช้บริการรถรางชมรอบเกาะรัตนโกสินทร์ จำนวน 210 ชุด จากผู้ให้บริการทั้งชาวไทย และต่างประเทศ นำข้อมูลที่เก็บจากภาคสนามมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ
5. ทำการเก็บแบบสอบถามจำนวน 214 ชุด และนำข้อมูลมาสร้างแบบจำลองการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมือง โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถามเป็นข้อมูลพื้นฐาน
6. การสรุปผลการดำเนินการทั้งหมด รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนะของการให้บริการรถนำเที่ยวชมเมืองที่เหมาะสมกับพื้นที่บริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการได้และจัดทำรายงาน